

BOLALARDA OVQAT HAZM QILISH TIZIMINI PROPEDEVTIK BAHOLASH: KLINIK VA LABORATOR USULLAR

ILMIY RAHBAR: Bo'riyeva Dilnoz Baxriddinovna

buriyevadilnoz29@gmail.com

ILMIY RAHBAR: Saidov Jasur Baxtiyorovich

jasur_saidov@tues.uz

Xolmirzayev Muhammadjon Ibrohim o'g'li

muhammadjonxolmirzayev1978@gmail.com

Annotatsiya

Ovqat hazm qilish tizimi bolalar salomatligining muhim omillaridan biridir. Propedevtik baholash orqali shifokorlar tizimning normal faoliyati yoki patologik holatlarni erta aniqlay oladi. Maqolada bolalarda ovqat hazm qilish tizimini baholashning klinik va laborator usullari, diagnostik yondashuvlar, natijalarni tahlil qilish metodlari ko'rib chiqildi. Shu bilan birga, muammolar va ularni yechish yo'llari ham taqdim etildi. Tadqiqotlar natijalari bolalarda gastrointestinal tizimni propedevtik tekshiruvlarda kompleks yondashuvning ahamiyatini ko'rsatadi.

Аннотация

Пищеварительная система является важным компонентом здоровья детей. Пропедевтическая оценка позволяет врачам выявлять нормальное функционирование системы и ранние патологические изменения. В статье рассматриваются клинические и лабораторные методы оценки пищеварительной системы у детей, методы диагностики и анализа результатов. Представлены выявленные проблемы и пути их решения. Результаты исследования показывают значимость комплексного подхода при пропедевтическом обследовании детей.

Abstract

The digestive system is a critical component of children's health. Propedeutic assessment enables physicians to identify normal functioning and early pathological changes. This article examines clinical and laboratory methods for evaluating the digestive system in children, diagnostic approaches, and result analysis. The study highlights common problems and solutions. Results demonstrate the importance of a comprehensive approach to propedeutic examination in children.

Kalit so'zlar: Ovqat hazm qilish tizimi, propedevtika, bolalar, klinik baholash, laborator tekshiruv, gastroskopiya, bioximik testlar, ultratovush diagnostikasi, dispepsiya

Ключевые слова: Пищеварительная система, пропедевтика, дети, клиническая оценка, лабораторные исследования, гастроскопия, биохимические тесты, ультразвуковая диагностика, диспепсия

Keywords: Digestive system, propedeutics, children, clinical assessment, laboratory tests, gastroscopy, biochemical tests, ultrasound diagnostics, dyspepsia

Muammoning dolzarbligi

Bolalarda ovqat hazm qilish tizimi patologiyalari (dispepsiya, oshqozon-ichak yallig'lanishlari, funksional buzilishlar) keng tarqalgan va ularni erta aniqlash muhim ahamiyatga ega. Statistika ma'lumotlariga ko'ra, 0–14 yoshdagi bolalarning 20–25% gastrointestinal tizim bilan

"SUD TIBBIYOTIDA YANGI KUN" ILMIY-REFERATIV

JURNAL 1-TOM, 3-SON. 2025

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8643

bogʻliq muammolarga duch keladi. Propedevtik baholashning yetarli darajada qoʻllanilishi bolalarda kasalliklarni vaqtida aniqlash va davolashga imkon beradi.

Tadqiqot maqsadi va vazifalari

Maqsad: Bolalarda ovqat hazm qilish tizimining propedevtik baholash metodlarini klinik va laborator koʻrsatkichlar orqali aniqlash va baholash.

Vazifalar:

1. Bolalarda ovqat hazm qilish tizimini klinik propedevtik tekshiruvlar bilan baholash.
2. Laborator diagnostik testlar (qon, najas, bioximik va ferment koʻrsatkichlar) natijalarini tahlil qilish.
3. Kompleks klinik-laborator yondashuvning diagnostik ahamiyatini aniqlash.
4. Kasalliklarni erta aniqlash va profilaktika tavsiyalarini ishlab chiqish.

Material va tekshiruv usullari

Material: 6 oydan 14 yoshgacha boʻlgan 120 bola, shikoyatlar boʻyicha uch guruhga ajratildi: dispepsiya bilan, oshqozon-ichak yalligʻlanishi bilan va sogʻlom bolalar.

Klinik usullar:

- Shikoyatlar va anamnez yigʻish
- Tana harorati, puls, oshqozon va ichakni palpasiyasi
- Nafas olish va yurak tezligi oʻlchovi

Laborator usullar:

- Qon tahlili (gemogramma, biokimyo: ALT, AST, amilaza, lipaza)
- Najas tahlili (parazitologik, mikroskopik)
- Gastrointestinal biomarkerlar (pepsinogen, gastrin)

Instrumental tekshiruvlar:

- Ultrasonografiya
- Gastroskopiya (zarurat boʻlganda)
- Röntgenografiya

Statistik usullar:

- Maʼlumotlarni tahlil qilish uchun Student t-testi va χ^2 testi qoʻllanildi.

Natijalar

- Dispepsiya bilan kasallangan bolalarda amilaza va lipaza darajasi sogʻlom bolalarga nisbatan 15–20% yuqori edi.
- Najas tahlilida mikrofloraning buzilishi 35% bolalarda aniqlangan.
- Ultrasonografiya orqali oshqozon devorining qalinlashishi 28% hollarda kuzatildi.
- Kompleks klinik va laborator propedevtik tekshiruv kasalliklarni erta bosqichda aniqlash imkonini berdi.

Muhokama

Olingan natijalar koʻrsatadiki, faqat klinik tekshiruv yetarli emas; laborator testlar bilan birgalikda propedevtik baholash bolalar gastrointestinal tizimi salomatligini aniqlashda diagnostik aniqlikni oshiradi. Shu bilan birga, ushbu yondashuv dispepsiya va yalligʻlanish jarayonlarini vaqtida aniqlash va profilaktika qilish imkonini beradi. Boshqa tadqiqotlar natijalari bilan solishtirilganda, kompleks yondashuv samaradorligi 80–85% ni tashkil etadi.

Xulosa

1. Bolalarda ovqat hazm qilish tizimini propedevtik baholash zaruriy va samarali.

"SUD TIBBIYOTIDA YANGI KUN" ILMIY-REFERATIV JURNAL 1-TOM, 3-SON. 2025

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8643

2. Klinika va laborator usullarni birlashtirish diagnostik aniqlikni oshiradi.
3. Qon va najas tahlillari eng muhim laborator ko'rsatkichlar sifatida ajralib turadi.
4. Ultrasonografiya va gastroskopiya kerakli hollarda qo'llanilishi tavsiya etiladi.
5. Kompleks yondashuv dispepsiya va oshqozon-ichak yallig'lanishlarini erta aniqlash imkonini beradi.
6. Propedevtik baholash bolalarda profilaktika va davolash samaradorligini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Akopyan L.S., Gastroenterology in Pediatrics, 2020.
2. Vlasenko A.V., Laboratory Diagnostics of Digestive System, 2021.
3. WHO, Child Growth and Development Guidelines, 2022.
4. Smith J., Pediatric Gastroenterology, 2019.
5. Bakirova N., Clinical Propedeutics in Children, 2021.

